

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

Видається з 1933 р. Виходить щотижня. № 36 (1450). 27 Листопада 1981 року. Ціна 2 коп.

40 років подвигу

ТИХ ДНІВ НЕ ЗАБУТИ

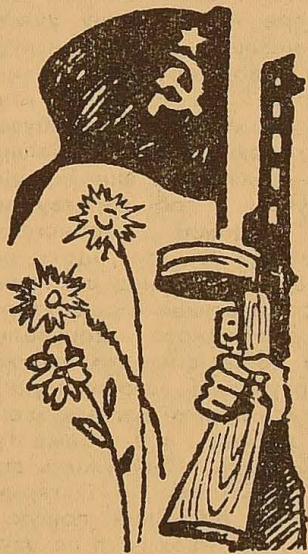
Весь радянський народ відзначає 40-річчя з часу перемоги під Москвою, що поклала початок корінному повороту в ході Великої Вітчизняної війни, коли було остаточно поховано гітлерівський план «близької» війни й розвінчано міф про непереможність німецько-фашистської армії, котра загубила під Москвою 50 дивізій. Ця цифра свідчить, що в великій битві особливу неохочість, мужність та героїзм повинні були проявити відважні радянські бійці, щоб за короткий час створити такий небачений досі подвиг. Кожний, хто воював під Москвою, стояв на смерть за кожну п'ядь землі, не шкодуючи життя, і слідом за героями-панфіловцями повторював: «Велика Росія, а відступати немає куди — позаду Москва!», кожний був героєм.

З якою ж гордістю і пошаною весь колектив Одеського державного університету усвідомлює, що в його творчих лавах будівників світлого комуністичного суспільства крокують поруч і герої тієї славетної вікової битви. Серед них: завкафедрою історії КПРС, професор М. Ю. Раковський, секретар партійного комітету ОДУ доцент Л. Х. Калуст'ян, начальник відділу кадрів ОДУ С. І. Сергієвич, доцент кафедри педагогіки Г. П. Гребінна, доцент механіко-педагогічного факультету А. А. Каспар'янц, працівник II відділу М. С. Заболотський та інші — всього 15 осіб.

На початку грудня весь корпус, в якому я служив, був терміново перекинаний із України до Москви. Пам'ятаю дорогу, поїзд. Німецькі літаки бомблять нас і вдень і вночі, а солдати й офіцери співають пісні, з нетерпінням чекають, коли ж у бій з ненависним ворогом, що по-

сягнув на щасливе життя радянського народу і ось тепер з усієї сили рветься до Москви. А за кілька днів наші полки, вже прийнявши бойовий порядок, слухали на Красній площі запальні промови радянських провідних воєначальників і під пісню «Вставай, страна огромная!» вирушили в призначені поблизу лінії фронту пункти, одержавши свої бойові завдання.

Я був призначений комісаром 72-го кавалерійського полку, яким командував полковник Тимофій Прокофійович Висоцький. Зима стояла сувора, з високими сніговими заметами. Холод, завірюха. І тільки-но прибули до лінії фронту — відразу ж бій. Один, другий, третій... І от після важкого бою знову завдання — негайно взяти містечко Новомосковськ, кот-

ре в руках фашистів перетворилося в неприступну фортецю і дуже заважає просуванню наших військ вперед. Звідусюди січе бійців повальний кулеметний вогонь. Що робити?

Я швидко збираю 30 добровольців, і ми, вислідивши кілька найсильніших точок, негайно їх знищили. І тільки тоді наші ударні підрозділи змогли оточити місто і паралізувати ворога. Вся воєнна операція була проведена швидко і блискуче, кожний радянський борець воював за трьох і більше. Саме тому після цієї операції полк одержав звання 8-го Гвардійського, а дивізія стала 2-ю Гвардійською. Її прекрасним командиром був генерал М. С. Осляковський (це він, між іншим, через багато років був військовим консультантом на зйомках фільму «Тихий Дон»). А наші полки нагороджені орденом Червоного Прапора.

Важко виділяти окремих героїв, коли героїзм масовий. Їх було дуже багато. Швидше пам'ятаються загальні події, що ставали ланкою великої всепермагаючої боротьби радянського народу за звільнення своєї Батьківщини від німецько-фашистських загарбників. Про все не розкажеш і в сотнях книжок. До цього часу виразно бачу такий епізод. В одному з боїв в полон до фашистів потрапив старший лейтенант саперного взводу (прізвище, на жаль, не знаю). Фашисти його закатували, а потім, порубавши на шматки, виставили на головному шляху просування наших військ. Коли бійці побачили цю жахливу картину, вони тут же, на місці, поклялися відомстити за кров товариша. І мстили — і тоді, і весь час, женучи ворога до самого Берліна.

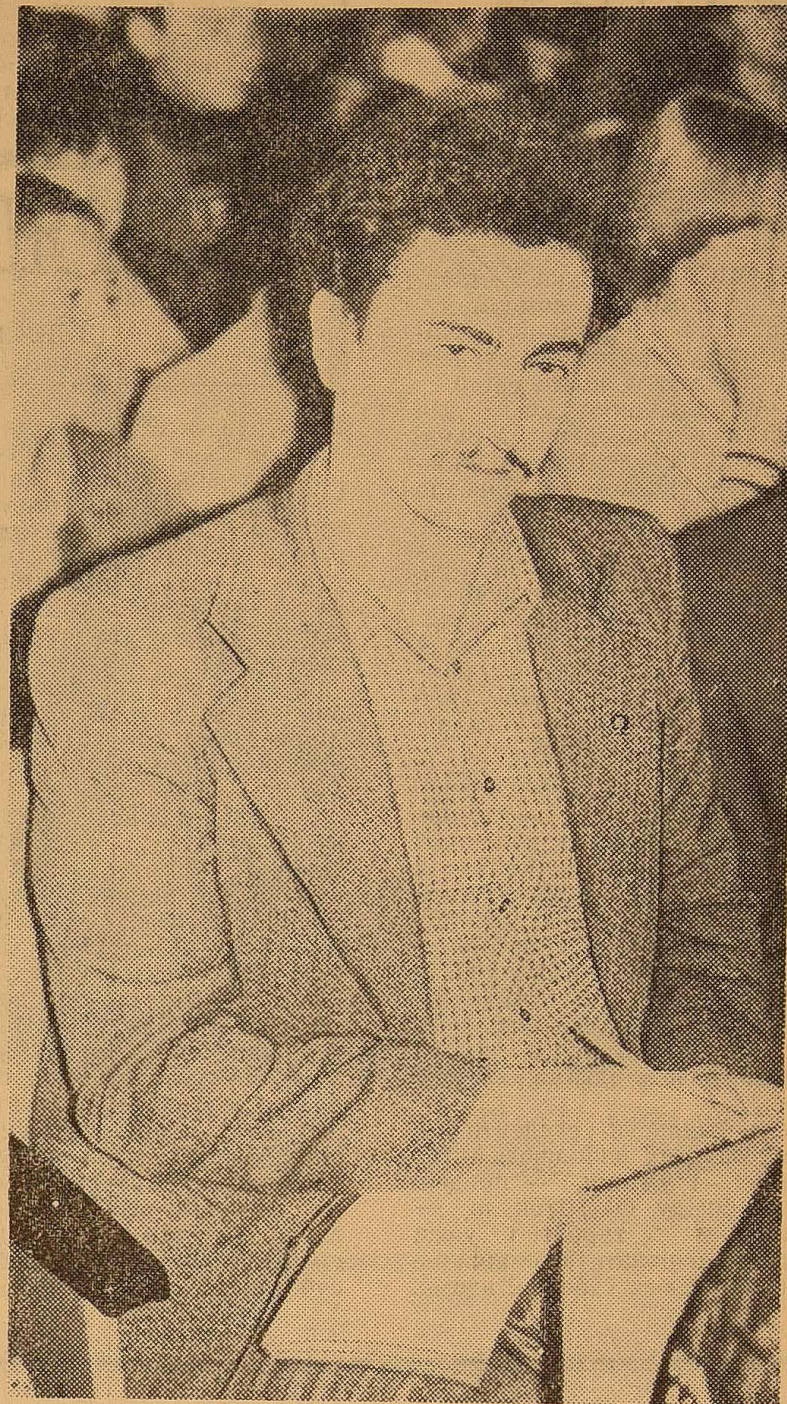
І на кожному кроці бої, бої, бої... Наші кавалеристи одного разу сїли на танки і, влетівши на місце розташування ворожого танкового десанту, внесли в лави фашистів величезний розлад і сум'яття. Це дало змогу швидко розгромити величезний підрозділ невеликими силами радянських бійців.

Кожний борець палав ненавистю до ворога, що палив наші села і міста, постійно рвався в бій, повний ентузіазму і свідомий своєї визвольної місії не тільки в своїй країні, а і в інших країнах, поневолених ворогом. І завжди вірив у перемогу. Мені часто випадало говорити на цю тему з бійцями. А допомагав мені в цій роботі бувший політрук ескадрону Василь Трофимович Коломієць, тепер доцент кафедри історії КПРС Одеського технологічного інституту імені М. В. Ломоносова. Зараз ми з ним зустрічаємось в США № 118, де діє наша Рада ветеранів війни і де ми з учнівською молоддю проводимо уроки мужності, уроки військово-патріотичного виховання.

Невдовзі мене перевели до іншого підрозділу: я став комісаром штабу I Гвардійського кав. корпусу. Було чимало нових подій, вражень, проте битва під Москвою залишається нетлінною в пам'яті серця, бо жоден солдат, який брав у ній участь, ніколи її не забуде.

В. Т. ЛОБАШЕВСЬКИЙ,
полковник запасу,
зав. виробничою
практикою ОДУ.

ПРАВОФЛАНГОВІ

Комсомолец Михайло Баркан вчиться на механіко-математичному факультеті. Влітку разом зі своїми друзями в складі агітбригади «Урожай-81», яку він очолював, Михайло побував на багатьох польових станах, де працювали студенти університету.

Сьогодні М. Баркан один з кращих активістів політико-масової роботи на факультеті. Його було обрано делегатом ХХІХ звітно-виборчої комсомольської конференції ОДУ.

На знімку: М. БАРКАН.

Фото А. Кабаліна.

ЗГУРТУЄМО СВОЇ РЯДИ

Л И С Т

ДЕЛЕГАТИВ ХХІХ ЗВІТНО-ВИБОРЧОЇ
КОМСОМЛЬСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
МІЖНАРОДНИЙ СПІЛЦІ СТУДЕНТІВ

Ми, студенти-делегати ХХІХ звітно-виборчої комсомольської конференції Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова, представники радянської молоді, шлемо вітання Міжнародній спілці студентів в рік 35-річчя з дня її заснування. Радянська молодь знає Міжнародну спілку студентів як активного і послідовного борця за єдність юного покоління планети. Ми рішуче підтримуємо дії Міжнародної спілки студентів за згуртування міжнародного студентського руху на основі рівності демократизму і взаєморозуміння, боротьби за мир, розрядку і соціальний прогрес.

Розділяємо також тривогу європейської молоді в зв'язку з дальшим загостренням міжнародної обстановки, загрозою ядерної війни, яку нагнітають безвідповідальні політики американської адміністрації, мілітаристські кола США і деяких інших країн Західної Європи.

Час не жде! Час вимагає рішучих дій молоді всіх країн за збереження плодів міжнародної розрядки, за захист права на життя!

Ні! — ядерним планам НАТО і США!

Так! — мирним ініціативам СРСР, миролюбивій зовнішній політиці КПРС, інших країн соціалізму!

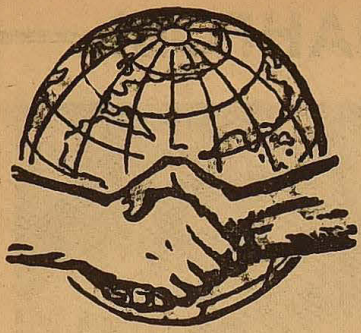
Ми звертаємось до Міжнародної спілки студентів, всіх людей доброї волі: хай шириться протест проти паліїв війни та загрози.

Не бажаємо війни! Єдиною волею і трудом мільйонів сердець станемо на захист миру.

Бажаємо Міжнародній спілці студентів нових успіхів у боротьбі за єдині дії молодих на благо миру, дружби і взаєморозуміння між студентами всіх країн.

ДЕЛЕГАТИ ХХІХ ЗВІТНО-ВИБОРЧОЇ КОМСОМЛЬСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

знаходять справжніх друзів. Назву хоча б таких активістів інтернаціональної роботи, як Лариса Рубльова, Ірина Ніколаєнко, Наталя Аверіна, Микола Гавловський. Поряд з ними завжди і активісти-іноземці Ольга Тучкова з Чехословаччини, Максимо

гуртожитках ми відчуваємо свою солідарність, свою силу.

— Це вірно, — стає до розмови Рафаель Роман Моралес, — в СРСР ми вчимося не тільки майбутній спеціальності. Кожен з нас активно бере участь в громад-

ціалістичних країн, — говорить О. Штокало. — Укладені у нас і трьохсторонні договори: в них беруть участь наш комітет, організації чехословацьких, кубинських і монгольських студентів, комітети комсомолу ряду підприємств міста.

лімську, на різних об'єктах Одеської області. У кожного такого заgonу насичена трудова, громадсько-політична програма, завдяки чому третій трудовий семестр стає справжньому пам'ятним і для населення в місцях дислокації заgonів, і для самих бійців. Іноземна молодь знайомиться з життям сільчан, робітників віддалених селищ, а ті в свою чергу дізнаються багато нового про життя інших народів світу. Не можна не сказати і про традиційний щорічний обмін СВЗ Одеси і Сєвєда. За рекомендацією комітету комсомолу в місто-побратим відправляються найбільш гідні. А кращі сєвєдські студенти приїздять до нас.

Листи в інтеркомісію комітету комсомолу ОДУ ідуть з усіх кінців планети: випускники попередніх років повідомляють про свої успіхи і проблеми, палко дякують за науку, за дружбу. В цьому році відбулася і конференція випускників минулих років: на запрошення брати в ній участь сюди прибули з різних країн ті, хто одержав путівку в життя у цих стінах.

— Тільки сьогодні ми повернулися з захоплюючого круїзу, — закінчує розповідь Оксана Штокало. — 35 громадських активістів з числа іноземних студентів за успіхи в навчанні і інтернаціональній роботі були заохочені поїздкою на теплоході.

Вийшло так, що в цьому плаванні хлопці й дівчата відзначили і Всесвітній день молоді, і свято Жовтня.

Ю. КЛИМОВ.

ПОРЯД-НАВЧАННЯ І ДРУЖБА

(З ДОСВІДУ ІНТЕРРОБОТИ КОМІТЕТУ КОМСОМОЛУ ОДУ).

Вія Крузате з Куби, Дамен Хадсон Вере з Кенії, Камара Нантенін Фрікі з Гвінеї, Ундармаа Жансрамгінгу з Монголії, голова ради інтернаціональної дружби ОДУ Ашок Сісагар з Маврікія і його заступник, громадянин НДР Міхаель Штеттлер, багато інших.

З Ольгою Тучковою і кубинцем Рафаелем Романом Моралесом ми зустрілися тут же, в комітеті комсомолу.

— Вчимося на третьому курсі мехмату, — сказала Ольга.

— У нас більше, ніж на інших курсах, іноземних студентів. Живемо дружною молодіжною сім'єю. А в такій обстановці можна досягти найвищих результатів у навчанні. Ось в чому, мабуть, головна заслуга створеного у нас мікроклімату. І це: всім відома складність, напруженість сучасної міжнародної обстановки — в такій ситуації особливо дорого це відчуття ліктя, єдиної сім'ї. На вечорах дружби і суботниках, в аудиторіях і

ській роботі, це наповнює наше життя великим моральним змістом. Адже ми не просто майбутні спеціалісти: до себе на батьківщину ми повертаємося людьми, які вчилися і жили в країні Жовтня. Ольга вірно сказала — у радянських людей ми вчимося комунізму, набуваємо значний ідеологічний досвід.

Хлопці й дівчата беруть активну участь у теоретичному семінарі «Володимир Ілліч Ленін і актуальні проблеми міжнародного молодіжного руху», в політичних мітингах, вечорах дружби і солідарності, в художній самодіяльності. В цьому році вперше проводився конкурс іноземних студентів-політиформаторів. Його переможцями стали хлопці й дівчата з ПНР і НДР. В інтернаціональному ансамблі політичної пісні «Меридіан» виступають радянські, конголезькі і монгольські студенти.

— Чудовою формою інтернаціональної роботи стало укладення договорів між комітетом комсомолу ОДУ і організаціями студентів з со-

— Наше земляцтво уклало такий договір з комсомолом ОДУ і НВО «Кисень-маш», — підтримує бесіду Ольга Тучкова. — Ми часто виходимо разом на суботники і недільники, буваємо на екскурсіях і вечорах відпочинку молоді, організуємо спортивні і культурні заходи.

Рафаель Роман Моралес: — З кубинськими студентами, завдяки такому договору, здружилися комсомольці виробничого об'єднання «Одесагрунтмаш». Ми співробітничали з багатьма напрямками: ідейно-морального, трудового, спортивного, культурно-масового.

Такий же трьохсторонній договір діє у монгольських студентів, комітету комсомолу ОДУ і комітету комсомолу Одеського трамвайно-тролейбусного управління.

Хорошою школою інтернаціоналізму стають для студентів студентські будагони: цього літа в них брали участь посланці молоді НДР, Куби, Панамі, Конго і ЧСРСР. Хлопці і дівчата працювали в Тюменській області і Усть-

Справи твоєї групи

НЕ ЗАСПОКОЮВАТИСЬ НА ДОСЯГНУТОМУ

студради гуртожитку № 5 (де живуть географи) М. Боржков, відповідальні за роботу ДНД А. Глинянський та Д. Албу і багато інших.

Студентське життя цікаве саме по собі: дуже радісно навчатись, оволодівати знаннями, культурою, ставати корисною для свого народу людиною. А коли воно до того ж протікає в хорошому колективі, де громадянська діяльність кожного вносить в нього щось особливе, неповторне, то таке життя, енергійне, бойове, стає втричі радісним. І робити його таким допомагають нам також старші друзі — викладачі кафедри ґрунтознавства: куратор доцент С. П. Позняк, заступник декана Я. М. Біланчин, зав. кафедрою професор І. М. Гоголев, доцент Є. М. Красєха та інші. Бєсїди про професію, лекції на атеїстичну тему, зустрічі з ветеранами, цікава екскурсія часто проводяться за їхньою участю.

А скільки незабутніх вражень полишила нам літня ексспедиція в Читинський край (Могойтуйський район), де ми досліджували місцеві ґрунти, дані яких тепер допомагаємо обробляти і про що часто бєсїдуємо з великим захопленням.

Невдовзі продовжиться наша громадсько-політична практика в середній школі № 4, ми знову будемо передавати свої знання, своє захоплення обраною професією молодшим друзям, які все частіше приходять у гості в нашу лабораторію.

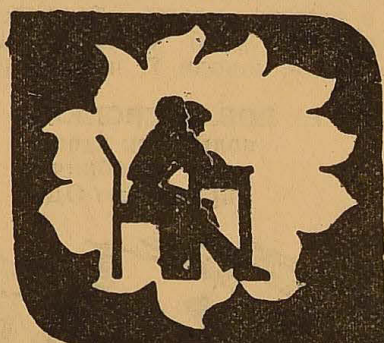
Звичайно, при всіх успіхах ми критично ставимось до наших промахів і недоліків. Хотїлось би, щоб ті ж «три-

єчники» (Т. Горобчак та С. Цимбал) не тільки краще навчалися, а й менше пропускали занять. Інакше, які з них будуть спеціалісти? Можна було б ще назвати кількох студентів, які проявляють несправжній ентузіазм в громадській роботі, іноді просто пасивні. Це значить, що окремі заходи в колективі ще не проходять на вищому рівні (живе життя підмінюється нерідко інструкціями, настановами, формами звітності, «винаходами» перебільшених оцінок роботи). Нам треба ставати активнішими учасниками ФГП, посилити навчання, адже відмінників теж не дуже багато, культурно-масова робота проходить більш стихійно, індивідуально, ніж колективно.

Стіль життя комсомолу — це діяльність. І нашій чудовій групі такий стиль можна зробити набагато сильнішим, боєздатнішим, цілеспрямованішим. Для цього в нас є всі можливості.

В. ГУСАРОВ,
староста групи № 3,
IV курсу (ґрунтознавства)

Ю. ГУРОВСЬКА,
заступник старости
групи № 3, член бюро
КСМ факультету.

СЛОВО СТАРОСТИ

В 42 групі німецького відділення IV курсу громадськими активістами вважають не тих, хто бере найактивнішу участь в організації вечорів, екскурсій чи художньої самодіяльності (хоча й це по-своєму важливо), а тих, хто не забуває про головну нашу соціальну роль — навчатись якнайкраще, формувати в собі життєву позицію свідомої особистості, хто завжди пам'ятає, що є, наприклад, не менш важливий «Комсомольський прожектор», пости народного контролю, штаби соціалістичного змагання, оперативні заgonи науковців, студентський деканат, шефська робота і т. д. Саме тут потрібна не байдужість студентської молоді, а її гаряча ініціатива, постійний пошук.

Життя багатьох груп показує, що воно частіше всього змістовне, чимось особливе, тільки не кожний колектив максимально творчо використовує його надзвичайно важливі уроки, цікавий матеріал. Кант говорив: «Мораль — це не вчення про те, як зробити себе щасливим, а як стати гідним щастя». І був правий. Бо не для себе одного треба жити, а для певної мети, що має громадську вагомість, що й робить нас людьми справжніми, потрібними своїй Вітчизні. Інше щастя нас просто принижує.

Ми, наприклад, щиро шануємо комсорга групи Наташу Романову. За що? За зрілість суджень про життя, про себе, інших. Не чужо думку, почуту чи вчитану, вона видає за свою, а саме тільки тоді висловиться, коли особисто спробує, відчує, продумає. Як скаже, так і зробить. Для неї громадська робота — не навантаження чи обов'язок, потреба, а життя. Вона вміє прочитати хорошу лекцію на політінформації та в школі, бути прекрасним піонервожатим, організатором цікавих заходів в групі.

В ній відчувається постійна творча натура і причетність до громадської роботи.

Можливо, саме тому наш комсомольський колектив — передовий на курсі, ударний, бо навколо комсомольського ватажка стараються якнайкраще працювати і інші активісти, такі як І. Полякова, А. Луценко (наші профорги), О. Кудіна, М. Москвіна (культсектор), І. Дерюшкіна (оргсектор), Л. Жосан (політсектор), О. Загородній (ДНД), І. Лазарева (студекан, стипендіат) та інші, які живуть за принципом, «а щоб нам і ще цікавого зробити?».

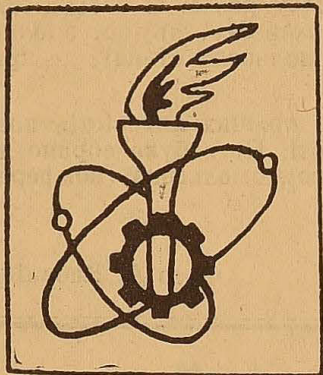
Вони, за висловом публіциста О. Михалевича, постійно відчували в собі «жадобу дії», тобто — побільше пізнати, щоб діяти, щоб перетворювати, вдосконалювати щось навколо себе. І у великому і у малому. Чи це буде робота в колгоспі, або обговорення учбовознайомлюючої поїздки в НДР (Лена, Веймар, Бухенвальд), проведення екскурсії в «Супутнику» чи нова стіннівка, диспут про фільм, спектакль, про нові форми комсомольської роботи в соціалістичному змаганні, чи бурхливі перевибори на звітно-виборчих комсомольських зборах групи...

А як цікаво проходять семінарські заняття з зарубіжної літератури! От і сьогодні на черговему занятті широко, з суперечками, цікаво пройде обговорення кількох новел Томаса Манна.

Раніше були в групі пропуски занять без поважних причин, тепер їх немає. Остаточо ліквідовано «тришки». Розгортається наступ на те, щоб більше було відмінників, щоб цікавіше працювала редколегія стінгазети, щоб ми ставали активнішими відвідувачами кабінету естетики тощо.

Зараз група активно готується якнайкраще скласти зимову сєсію і з великими успіхами зустріти XIX з'їзд Ленінського комсомолу.

А. ВОЙТКІВ,
староста групи № 42,
факультету РГФ.

ЯК І ВСІ академічні групи ОДУ, наша група (№ 3, IV курс, ґрунтознавці геолого-географічного факультету) теж пройшла свою атестацію. Вона виявила і наші успіхи і наші недоліки. В загальних рисах — група чудова. Цілий загон активістів діє щодня невтомно, піклуючись про колектив, про те, щоб він не стояв на місці, а рухався вперед, бо від кожного із нас майбутнє вже сьогодні вимагає надзвичайно багато. І чимало сприяє кращому навчанню групи, її громадській діяльності наш комсорг В. Черевченко — надзвичайно активний студент, начитаний, запальний, завзятий: він і добре навчається, в науковому гуртку встигає працювати з вогником, має навіть відкриття в галузі ґрунтознавства, допомагає курсовій редколегії випускати змістовну стіннівку, регулярно веде щоденник комсомольського життя групи, — і все робить зацікавлено, а не заради формальностей.

Чимало посилюють, урізноманїтнюють творче життя колективу політсектор С. Гайдей — активний учасник ФГП (факультет громадських професій), наш найкращий лектор, учасник гуртка політекономії; комсорг курсу Т. Климентєва — теж прекрасний громадський активіст, учасник гуртка політекономії; а також голова

ТОБІ В ДОРОГУ

Я вже закінчую навчання в прекрасному Одеському університеті, а ти ще тільки починаєш. Тому я маю вже досвід навчання, мені є що тобі сказати, щоб ти сміливіше йшов до своєї мети і не відчував себе гостем в стінах рідного вузу. Це ж від тебе залежить, яким буде обличчя твого факультету, з якими знаннями ти прийдеши до державних екзаменів і станеш спеціалістом широкого профілю, який відповідає би вимогам, що ставить перед нами партія, комсомол, весь радянський трудовий народ.

Чи завжди студенти добре усвідомлюють ці вимоги, свої обов'язки? На жаль — ні, бо гадають, що для успішної роботи в школі чи на заводі одержаних за програмою знань їм вистачить і так. Але яка це помилка! Науково-технічний прогрес не стоїть на місці. Чи давно аббревіатура ЕОМ була зрозумілою лише вузькому колу вчених? А сьогодні вже проводяться всеосяжні олімпіади школярів з програмуванням для ЕОМ. Бо це вимога часу. І щоб іти в ногу з ним, треба самому постійно дивитись вперед.

На сучасному виробництві іноді може простояти новіт-

ній станок з програмним управлінням, тому що обслуговувати його, виходить, нікому: робітнику не вистачає кваліфікації, а деяким горе-інженерам немає до них ніякого діла. Така байдужість робить погану послугу загальній справі. Для того, щоб бути на рівні сучасних вимог, необхідна щоденна напружена робота над собою.

Тобто — не приступати до занять і до будь-якого діла, чекаючи тільки натхнення, хорошого настрою, бо чекати його можна дуже довго. «Натхнення — не стимул до праці, а результат його» (О. М. Горький).

Систематичні заняття дозволяють скорочувати загальний час, що затрачується на вивчення курсів, максимально мобілізувати зусилля. При цьому відпадає необхідність круглу добу зубрити матеріал замість того, щоб глибоко проникати в його сутність і не забивати надзвичайно делікатний мозок. Якщо матеріал проштудійовано на протязі семестру, то для підготовки до екзаменів досить його лише проглянути, виділивши найважливіші складні моменти.

Значиму допомогу може надати студенту засіб швидкого читання, розроблений спеціаль-

ном, що не являє собою яконо для ознайомлення з текстом складності для читача. Він оснований на здібності людини лише відновлювати весь текст шляхом читання окремих — ключових слів. Якість засвоєння тексту при цьому набагато вища, ніж при звичайному засобі читання. Можна використати, наприклад, посібник О. А. Кузнецова «Техніка швидкого читання» (1977). Ряд інших засобів, сприяючих підвищенню продуктивності розумової праці, по-діловому жваво, дохідливо описані в книжці Ю. П. Фролова «Гігієна розумової праці» (1967), в книзі Л. А. Миколаєвої «Учись бути читачем» (1978).

Отже, вдосконалювання техніки розумової праці дозволить сполучати успішне навчання з активною громадською роботою і повноцінним дозвіллям. А якщо підключити сюди ще правила гігієни користування своєю пам'яттю, правильним розподілом навантаження на душевні чуття, — від чого залежить наше навчання і праця в майбутньому, то стане ясно, що вже сьогодні про це треба думати, адже техніка правильного освоєння знань принесе тобі великі творчі успіхи, велике естетичне задоволення.

Г. ВАЛЬ,
студент V курсу
фізичного факультету.

Твоя друга професія

10 відділень ФОПу

Якби довелось говорити про категорію студентів, які заслуговують на особливу повагу, то зупинитись довелось б саме на них. На тих, хто після занять поспішає не в кіно чи в парк, не помріяти в затишній кімнаті над улюбленим романом і приємно поговорити з друзями, а сюди, в учбові аудиторії — на заняття, щоб отримати по мимо основної професії ще одну. Це слухачі факультету суспільних професій, де навчається сьогодні 1138 студентів — великий загін комуністів і комсомольців, котрі одержують високі знання і творчі навички в школах молодого лектора, молодого журналіста, організатора піонерської роботи, бібліотекаря, гіда-перекладача і т. д. 10 відділень має факультет, і кожний студент, згідно з термінами навчання і практичною підготовкою, одержує повноправний документ про його закінчення — диплом. Можна було б назвати численних

слухачів, котрим одержані знання надзвичайно згодились в трудовому житті, в науці, в громадській діяльності. З великою подякою згадує, наприклад, ШМЛ (школу молодого лектора) випускник ОДУ С. М. Бойченко (зав. відділом пропаганди миському партії, кандидат історичних наук); М. Г. Пода (працівник відділу пропаганди ЦК КП України); Н. В. Пода (доцент вищої партійної школи); М. І. Четітко (зав. відділом пропаганди Білгород-Дністровського миському КП України, кандидат історичних наук) і багато інших висококваліфікованих партійних працівників, вчителів, лекторів.

Всі відділення ФОПу заняття проводять вже три тижні, вони в основному скомплектовані, а студенти все йдуть і йдуть в його деканат. І декан на громадських засадах, доцент кафедри педагогіки О. І. Якубовська приймає бажаних, розпитує,

роз'яснює, заносить в свої списки і направляє їх в потрібну аудиторію. В аудиторії ШМЛ слухають лекцію 180 студентів, ШМЖ — 52, гідів — 44, бібліотекарів — 88, естетики — близько 100 і т. д. Вже сьогодні коло слухачів значно зростає. Є велика необхідність в тому, щоб в деканаті працював звільнений методист, щоб на кожному факультеті функціонували секції зі своїх спеціальностей. Таких проблем ще чимало стоїть перед ФОПом, але і сьогоднішній рівень його роботи дає великі творчі результати.

Ось відділення організації піонерської роботи (60 слухачів), яким керує викладач кафедри педагогіки Ж. І. Глотова, за рік прослухає 80 годин лекцій, матиме 18 годин семінарських занять, 56 практичних, влітку студенти вже самі стають прекрасними вихователями та організаторами піонерських заходів в таборах і школах нашого міс-

НАЗУСТРІЧ НАЦІОНАЛЬНОМУ СВЯТУ ЮГОСЛАВІЇ — 29 ЛИСТОПАДА

РІК ПРАЦІ У ЗАГРЕБІ

У 1980—1981 навчальному році за направленням Міністерства вищої освіти ми працювали на відділі русистики філософського факультету Загребського університету — одного з найстаріших університетів Європи. Моїми слухачами були студенти II і III курсів. Крім української мови, вони з зацікавленістю знайомились з українською літературою та фольклором, з історією України. Заняття відбувалися в 2-х академічних групах, у першій було 16 дружок українців, у другій — 14 третьокурсників. Запам'яталися імена студентів: Катон, Ядранка, Весна, Атарина, Мілена, Даница, Бісерка. Досить прозорі і поетичні. Запам'ятались їх усміхнені зацікавлені обличчя і бажання зі смаком вимовити при зустрічі звичні для нас «Доброго ранку!» чи «Добрий день!».

Загребському університету, — 360 років. Місту Заг-

ребу — 1000 років. Разом з околицями тисячолітній Загреб нараховує близько 1 мільйона жителів. У місті багато старовинних будинків і кварталів, найвищою будовою є місцеве «катедра» (католицька церква). Її видно за десятки кілометрів від Загреба. Місцевий оперний театр за архітектурою нагадує Одеський. Миська бібліотека об'єднується з університетською. В центрі уваги її співробітників — привести в порядок славистичний фонд. В ньому, до речі, праці відомого слависта Ягіча, який працював і в Одеському університеті. У винятковому порядку перебуває миське кладовище «Мирогой». Це своєрідний історичний музей древнього Загреба, якого не обминає жодна туристична група.

Як і другі республіки Югославії (Сербія, Боснія, Герцоговина, Чорногорія, Словенія, Македонія), Хорватська

Соціалістична Республіка протягом багатьох століть у минулому зазнавала тяжкого національного і соціального гніту. І не дивно, що з утворенням 40 років тому у складі Соціалістичної Федеративної Республіки Югославії Хорватської СР, тут докладається багато зусиль, щоб у всьому розмаїтті матеріалізувати історію Хорватії, історію хорватської літератури і культури, історію мови.

Багато художніх колективів, в тім числі відомий ансамбль «Лада», який гастролював і в Одесі, втілюють все багатоманіття фольклорних жанрів Хорватії — пісень і танцювальних. Приємне враження залишається від мелодійних загорських пісень і жвавих танців. Це ж можна сказати про пісні та танці славонські, далматинські. Загорський край, до речі, як окремий регіон навколо Загреба, славиться також загорським гумором і вином.

та. Висококваліфіковані лектори ведуть заняття на всіх відділеннях.

Так, для ШМЛ (відповідальні — доценти О. П. Муратчаєва, П. Г. Чухрій, П. І. Савицький) лекції читають завідувачі кафедрами професори М. М. Якупов, І. І. Кобиляцький, П. О. Каришковський, О. В. Сурилов, доценти Р. А. Личковський, Т. М. Козіна та інші. Не рідко виступають перед слухачами провідні вчені, партійні працівники та лектори-пропагандисти із Москви, Києва, Ленінграда. Чи треба говорити, наскільки якісно потім студенти читають свої лекції під час практики на заводах, в технікумах, училищах, школах. Окремих слухачів в багатьох таких місцях, добре і довго пам'ятають, бо вони активно і на високому рівні вміють розповісти про міжнародне становище, про основні марксистсько-ленінської теорії, про зростання ролі Комуністичної партії на сучасному етапі розвитку соці-

алізму, про історичні рішення XXVI з'їзду КПРС тощо.

Такими пам'ятними стали лекції студентів Ірини Мединської, Нелі Іванової, Ірини Гадрибеди, Ольги Чорної, Олександри Первишевої та інших. А кращі їхні доповіді удостоюються того, що посилаються на загальноуніверситетські, обласні та республіканські студентські наукові конференції.

І вся ця творча пошукова діяльність, яку проводить на такому факультеті кожний студент, настільки для нього цікава, захоплююча, бойова, що цей студент ніколи не проміняє всі її турботи на спокій і тишу. І атестацію, і Ленінський залік студенти зустрічають урочисто, з готовністю, адже є чим хорошим, діловим звітувати, є успіхи, є рух вперед. А хіба це не найголовніше для студента — жити в кількох вимірах наукової і громадської діяльності, розвивати максимально свої творчі потенції.

А. МИХАЙЛОВ.

Славонія — це рівнинний край з великими масивами кукурудзи і пшениці, край з найбільшою в Югославії меблевою фабрикою. Житницею Югославії є Воеводина, яка перебуває у складі Сербської Соціалістичної Республіки. Воеводина, крім дорідної пшениці і кукурудзи, славиться запашними днями і тріскучими кавунами. У цьому краї чи не найбільше українських сіл — Кула, Бачка, Вербас. У великому тридцятитисячному селі Руський Керестур проживають трудолюбиві русини, які за певних історичних обставин понад 200 років тому поселились тут.

Винятково сприятливий у Югославії клімат, як для фруктів, так і для хлібних злаків. Створюється враження, що дощ випадає, а сонце світить тут як на замовлення. Правда, останнім часом пізніше дозріває кукурудза, соняшники, буряки. Так, нам довелось бачити, як в осінню сльоту трудящі села і міста разом з воїнами буквально з болота і снігу добували їх. Досить холодною і

тривалою була в 1981 році в Загребі зима. Температура доходила інколи до 22 градусів. Назви місяців у Хорватії дуже виразно пов'язані з природними явищами і сільськогосподарськими роботами. Як і в українській мові, є тут «січень», «лютий», «листопад», «травень», «липень». Замість українського грудня кажуть «просінац», нашому серпню відповідає «коловоз».

Досить своєрідним краєм є Далмація. В її центрі — місто-побратим Одеси Спліт. До речі, є в цьому регіоні і слово «місто», і слово «літо», і слово «ріка». Майже як в українській мові. Розташована Далмація на березі Адріатичного моря. Тут багато живописних берегів і островів, туристичних центрів. Особливо багатьох туристів приваблює місто-музей Дубровник.

В далекому минулому це була своєрідна держава з досить демократичними традиціями та побутом. Своєю своєрідністю Дубровник збері-

(Закінчення на 4-й стор.).

РІК ПРАЦІ У ЗАГРЕБІ

(Закінчення.
Початок на 3-й стор.)

гає і понині. У літній туристичний час тут з року в рік провадяться пісенні і музичні фестивалі, на які з'їжджаються зі всього світу співаки, музиканти, художні колективи і ансамблі. До пізньої ночі розважаються на набережній Дубровника туристи. Морські береги тут круті, порослі деревами. Втім числі розлогими і високими агавами. Вода з ранку до вечора чиста, як сльоза, більш солона, ніж у Чорному морі; берег всіяний галькою.

В літній час наприкінці липня в Дубровнику проводиться свою роботу Загребський славистичний семінар, на який з'їжджаються славісти з 24—30 країн світу — Радянського Союзу і Куби, Німецької Демократичної Республіки і Угорщини, Японії і Канади, Англії і Франції, Італії і Японії. Серед учасників семінару багато студентської молоді. Цього літа нам пощастило бути гостем ювілейного десятого славистичного семінару. Крім ґрунтовного ознайомлення з літературою і культурою Хорватії, в тематичні семінари багато часу відводилося на крає-

знавство, численні екскурсії. Серед них — на один з островів поблизу Дубровника, де люди і досі живуть вдаліні від цивілізації. Глибоко вкарбувалися в пам'ять 16 плітвицьких озер, створених самою природою.

Далматинський край багатий на гумор і навіть на своерідний місцевий жаргон, що трапляє нерідко і на газетні полоси. Далеко за межами Далмації славляться далматинські вина, далматинські пісні. На кожному кроці тут — сліди древньої римської та еллінської культури. Багато далматинців знають італійську мову. Пах-

нуть морем та морськими припливами, ритмами розлогі і мелодійні далматинські пісні. Неподалеку від Далмації знаходиться Трієст, де в роки другої світової війни хазайнували італійські фашисти. Принагідно відзначимо, що в Югославії взагалі досить помітною є тенденція до вивчення багатьох мов. Заради туристичних поїздок тут вивчають мову французьку і англійську, російську, німецьку, іспанську. Вчені, і в першу чергу мовознавці, легко оперують прикладами з грецької та латинської мов.

Є в Загребі цирк, Палац спорту, студентський центр, театр драми і сатири, близько десятка великих кінотеатрів. Гостинно приймають у Загребі і Хорватській Соціалістичній Республіці гостей з Радянського Союзу. Так, тут

і досі згадують Дні української культури в Хорватській СР і Дні хорватської літератури в Радянській Україні, втім числі в Одесі. Її учасникам особливо запам'ятався вдячний і вимогливий одеський глядач.

Ось уже більше ніж десять років пов'язані договором про наукове і культурне співробітництво університети Загребський і Київський. Згідно з договором через рік на відділі русистики філософського факультету працюють викладачі української мови з університетів Київського і Одеського, Харківського і Дніпропетровського. Здійснюється щорічний обмін студентськими групами.

В. ДРОЗДОВСЬКИЙ,
доцент кафедри загальної і слов'янської мовознавства.

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО КОНКУРС НА КРАЩУ ОРГАНІЗАЦІЮ УМОВ ПРАЦІ,
ПОБУТУ І ВІДПОЧИНКУ В ГУРТОЖИТКАХ

Конкурс проводиться ректоратом, парткомом, профкомом щорічно в період з жовтня по квітень. Переможцями конкурсу визначаються гуртожитки, поверхи, блоки і кімнати, які добились відмінних і добрих результатів з таких показників:

а) для гуртожитків:

- виконання студентами правил внутрішнього розпорядку, положення про самообслуговування і норм санітарного режиму;
- сумісна робота студрад та адміністрації гуртожитків;
- забезпечення найбільш сприятливих умов для занять в робочих кімнатах;
- організація роботи Ленінської кімнати, її оформлення;
- проведення студентськими радами політико-виховних, культурно-масових, спортивних заходів в гуртожитку;
- систематичний випуск стінних газет, фотовітрин, тематичних стендів;
- санітарний стан гуртожитку;
- благоустрій території, що підлягає гуртожитку;
- створення куточків живої природи;

б) для поверхів і блоків:

- забезпечення збереження майна та обладнання;
- утримання в чистоті і порядку побутових кімнат, холів, місць громадського користування та закріплених територій;
- естетичне оформлення поверху, блоку;
- організація чергування

- по гуртожитку, поверху, блоку на протязі дня;
- точне виконання рішень студрад;
- своєчасність доставлення періодичної преси мешканцям гуртожитків;
- участь в виконанні робіт по самообслуговуванню в гуртожитку;

в) для кімнат:

- утримання кімнати у відмінному санітарному стані;
- бережливе відношення до майна і обладнання кімнати;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку в гуртожитку;
- успішність студентів, що проживають в кімнаті;
- чергування в кімнаті по блоку, поверху;
- участь студентів, що проживають в кімнаті, в громадському житті гуртожитку.

Призові місця для переможців встановлюються:

— по гуртожитках:

- одне перше місце,
- одне друге місце,
- одне третє місце;

— по поверхах:

- одне перше місце в гуртожитку;

— по блоках:

- одне перше місце в гуртожитку;

— по кімнатах:

- одне перше місце на поверсі.
- Колектив гуртожитку, кот-

рий добився кращих результатів у виконанні умов внутрішнього огляду-конкурсу і зайняв перше місце, нагороджується перехідним Червоним прапором профкому університету, обладнанням на 300 крб. приданим за рахунок засобів університету за пропозицією студрад, грошовою премією для нагородження активу студради в розмірі 200 крб., 5 пільговими путівками в оздоровчо-спортивний табір чи туристичними путівками.

Колектив гуртожитку, що посів II місце, нагороджується перехідним вимпелом, трьома путівками в спортивно-оздоровчий табір.

Колектив гуртожитку, що посів III місце, нагороджується Почесною грамотою профкому університету.

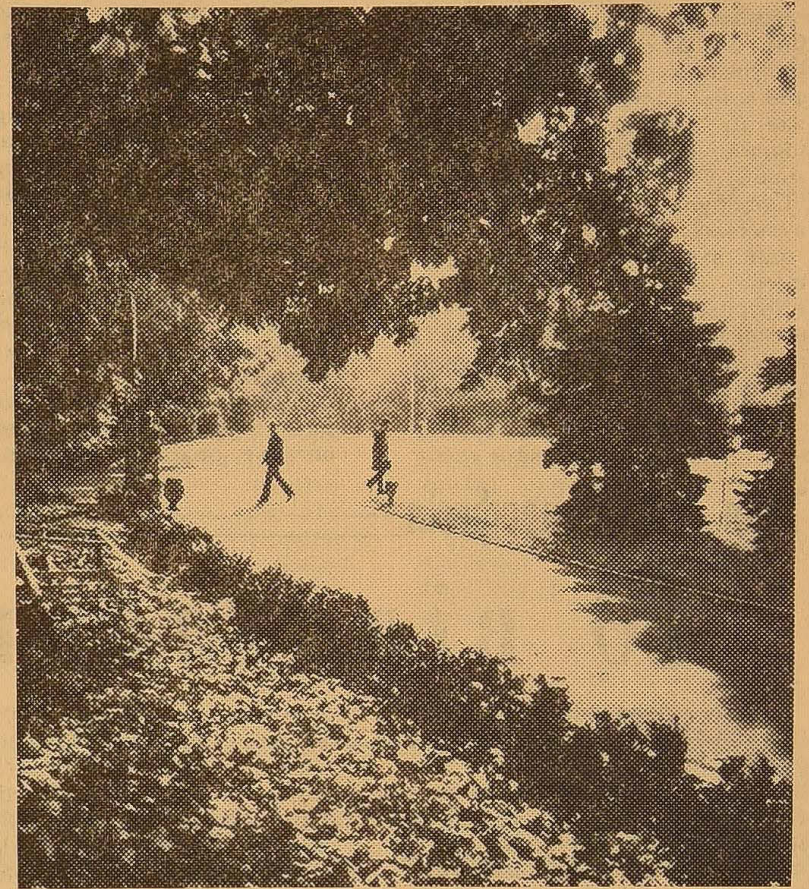
Поверхи, блоки, котрі посіли I місце, нагороджуються перехідними вимпелами, а староста поверху — безплатною путівкою в оздоровчо-спортивний табір.

Кімнати, котрі посіли I місце, нагороджуються перехідними вимпелами, а на дверях кожної кімнати встановлюється табличка «Зразкова кімната». Кімнатам, що зайняли I місце, видаються холодильники і телевізори в першочерговому порядку.

Коменданти гуртожитків, а також інші робітники гуртожитків за активну участь в проведенні огляду-конкурсу і зразкове виконання своїх обов'язків нагороджуються грамотами місцевому і преміюються пільговими туристичними путівками.

душі і муки творчості». Автор використовує великий матеріал — дані психології, мистецтвознавства, історії культури, щоденники, записні книжки, статті, виступи самих митців слова, музики, пензля, кіно, сперечається з відстаючими зарубіжними концепціями, котрі на емоціях, ще мало вивчених, спекулюючи будують найрізноманітніші раціоналістичні та суб'єктивістські теорії. Автор творчо підходить до розгляду цієї теми на основі марксистсько-ленінської теорії, робить слушні висновки, що «прагнення до гармонії світу, розуму і світу емоцій — характерна прикмета нашого радянського способу життя».

А. НЕРОДЕНКО.

Один із мальовничих куточків Одеси.

Фото І. Москаленка.

МАРІЯ ГАВРИЛІВНА ШАТУХ

На 59 році життя передчасно померла Марія Гаврилівна Шатух, кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови Одеського державного університету.

М. Г. Шатух народилась 23 серпня 1923 року. В 1954 році вона успішно захистила у Львівському університеті кандидатську дисертацію. З 1956 року М. Г. Шатух працювала на кафедрі російської мови ОДУ. Коло її наукових інтересів було достатньо широке. Вона плідно займалась питаннями синтаксису, стилістики, діалектології з історії російської літературної мови. З усіх цих проб-

лем М. Г. Шатух опублікувала близько 30 робіт, добре відомих спеціалістам. Вона була вузівським викладачем широкого профілю, органічно поєднуючи результати своїх наукових пошуків з читаними нею численними учбовими курсами. В студентську аудиторію вона завжди йшла з готовністю і радістю.

Педагогічна і наукова робота не заважала Марії Гаврилівні довгий час очолювати СНТ на філологічному факультеті, вести велику виховну роботу, будучи куратором групи.

Марію Гаврилівну завжди відзначали принциповість, глибока вимогливість до себе і до тих, хто її оточував, і в той же час — душевна доброзичливість, чуйна увага до радощів і турбот колег та студентів.

Всім нам пам'ятні змістовні виступи Марії Гаврилівни Шатух на методологічних семінарах, на засіданнях кафедри, цікаві доповіді на конференціях з питань синтаксису російської мови і методики його викладання.

Світла пам'ять про Марію Гаврилівну Шатух назавжди залишиться в наших серцях.

Група товаришів.

Редактор В. НІКОЛАЄВ.

КУТОЧОК РЕЦЕНЗЕНТА

ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОСТІ

Емоція... Динамічна, невловима, умовно кажучи — мікрочастка, що стає початковим імпульсом нашого художнього відчуття, мислення. Вона то явно керує нами, спрямовує до чогось, викликає особливий настрій, то ховається десь аж у царині підсвідомості, здається, зникла зовсім, проте не зникла, просто міняє забарвлення, інтенсивність, ритм своєї безконечної діяльності. Без неї наш інтелект, духовний світ перетворюється в автомат. Тема важлива, складна, про неї літератури ще обмаль, а зрозуміти самих себе, зрозуміти, що таке взагалі творча індивідуальність, не копнув-

ши глибоко саме тут, ми ніколи не зможемо.

Ось чому таким важливим являється вихід у світ книги «Емоції і художня творчість» (Київ, Мистецтво, 1981), автор якої — кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та методики викладання літератури нашого університету Н. М. Шляхова. Книга написана в популярній формі, доступна молоді, читається з неослабним інтересом від початку до кінця. Складається вона з таких глав, як: «Емоція. Що це?», «Формула емоцій і концепція творчості», «...Де життя, там і поезія», «Емоціональна пам'ять», «Вогонь

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).